

ΚΕΝΤΡΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΤΣΙΜΙΣΚΗ & ΚΑΡΟΛΟΥ ΝΤΗΛ ΓΩΝΙΑ ΤΗΛ: 270727-222594
ΑΡΤΑΚΗΣ 12 - Κ. ΤΟΥΜΠΑ ΤΗΛ: 919113-949422

ΕΠΩΝΥΜΟ:.....

ΟΝΟΜΑ:

ΤΜΗΜΑ:

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:

ΕΚΘΕΣΗ – ΕΚΦΡΑΣΗ

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

(22-1-2017)

Το θεμέλιο για μια αντιπροσωπευτική Δημοκρατία

Η δημοκρατία γεννήθηκε στην αρχαία Ελλάδα και είναι μία από τις μεγαλύτερες, αν όχι η μεγαλύτερη, συνεισφορά της στον κόσμο. Σύμφωνα με τον Θουκυδίδη (Β,37): «Κέκληται δημοκρατία, δια το μη ες ολίγους, αλλ'ες πλείονας οικείν» (ονομάστηκε δημοκρατία, γιατί δεν κυβερνούν οι λίγοι, αλλά οι πολλοί) και σύμφωνα με τον Αριστοτέλη (Πολιτικά): «Βασική αρχή της δημοκρατίας είναι η ελευθερία». Κύριο χαρακτηριστικό της ελευθερίας είναι ότι κάθε πολίτης γίνεται με τη σειρά του άρχων και αρχόμενος. Γιατί και το δημοκρατικό δίκαιο στηρίζεται στην «κατ'αριθμόν» και όχι στην «κατ'αξίαν» ισότητα. Γιατί ισότητα σημαίνει το να μην έχουν οι εύποροι περισσότερα δικαιώματα πάνω στα αξιώματα από τους φτωχούς, το να μην είναι μονάχα οι πρώτοι κυρίαρχοι, αλλά και όλοι εξίσου, ανάλογα με τον αριθμό τους. Στη δημοκρατία «κρατεί» ο δήμος, ο λαός. Δεν κυβερνούν οι λίγοι (ολιγαρχία), αλλά οι πολλοί. Η λαϊκή κυριαρχία είναι αρχή ενσωματωμένη στο ίδιο της το όνομα. Δε νοείται δημοκρατία, χωρίς λαϊκή κυριαρχία.

Τούτο, όμως, το πολίτευμα, που «ονομάστηκε δημοκρατία...» κατά Θουκυδίδη, στην αρχαιότητα ήταν άμεση (εκκλησία του δήμου), αλλά με το πέραςμα των αιώνων οι σύγχρονες δημοκρατίες, σύμφωνα με τα δυτικά πρότυπα, που αλλοίωσαν την ίδια τη φύση της λαϊκής κυριαρχίας, γίνηκαν δημοκρατίες έμμεσες ή αντιπροσωπευτικές (κοινοβούλιο, αντιπροσωπευτικοί θεσμοί) και τούτο καθιστά τις σύγχρονες δημοκρατίες, κυρίως, πολίτευμα πεπαιδευμένων πολιτών. Η συμμετοχή του πολίτη στα κοινά είναι και δικαίωμα και υποχρέωσή του. Η μη άσκηση του δικαιώματος της συμμετοχής ισοδυναμεί με αυτοαχρήστευσή του, ως πολίτη, ενώ η μετάθεση του φορτίου της συμμετοχής στους άλλους σημαίνει παρασιτική αχραιοσύνη. Η ουσιαστική συμμετοχή του

πολίτη είναι λειτουργική προϋπόθεση της λαϊκής κυριαρχίας, άρα και της ίδιας της δημοκρατίας.

Η δημοκρατία, ωστόσο, δεν είναι διαχρονικά δεδομένη, στατική και αμετάβλητη, αλλά μία **διαρκής** κατάκτηση, στο πλαίσιο μιας διαρκώς εξελισσόμενης κοινωνικής πραγματικότητας. Με εγγενείς αδυναμίες, ως πολίτευμα λεπτών ισορροπιών και εναρμόνισης αντιθέσεων, το μόνο που σέβεται ακόμα και τους εχθρούς του, είναι άκρως ευαίσθητη και εξακολουθητικώς έκθετη σε κινδύνους, ιδίως σε εποχές εκρηκτικών αλλαγών και φοβερών ανακατατάξεων, όπως η δική μας. Τέτοιοι μεγάλοι κίνδυνοι, που διαπλέκονται με την ιδιαιτερότητα των προβλημάτων της ανθρωπότητας σ' αυτήν την κρίσιμη πορεία της προς το μέλλον είναι: 1ος) η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας, 2ος) η χειραγώγηση της κοινής γνώμης σε **παγκόσμιο** και σε εθνικό επίπεδο από την αμαρτωλή διαπλοκή ΜΜΕ με ότι σημαίνει για τη λαϊκή κυριαρχία και τη δημοκρατία, 3ος) οι διευρυνόμενες ανισότητες ανάμεσα στις φτωχές και τις πλούσιες ζώνες της γης, 4ος) η βαθιά ηθικοπνευματική κρίση, ο κλονισμός ή και η ανατροπή της κλίμακας των αξιών, η έξαρση του **αμοραλισμού**, του ρατσισμού, των φανατισμών και των εθνικισμών, η αποσύνθεση του κοινωνικού ιστού και η προϊούσα αλλοτρίωση του σύγχρονου ανθρώπου. Πρόκειται για ύπουλους κινδύνους, που διαπλέκονται -κυρίως- με τον ισοπεδωτικό καταναλωτισμό των σύγχρονων κοινωνιών και απειλούν, όχι μόνο τη δημοκρατία, αλλά και τον πολιτισμό μας στο σύνολό του.

Απότοκα όλων αυτών των κινδύνων, σε μια «δημοκρατία» που δε θεμελιώνεται στην παιδεία, αλλά και δεν αντιμετωπίζει την παιδεία κατά προτεραιότητα και δεν πραγματώνει όλες τις μεγάλες αξίες του πολιτισμού και της ζωής, όλων, δηλαδή, των ιδανικών και ιδεωδών που εμπνέουν και ωθούν τον άνθρωπο στον ωραίο αγώνα της αυτοκαταξίωσης, της αυτοπραγμάτωσης και της ευδαιμονίας, είναι κι η προϊούσα αδιαφορία των πολιτών, ειδικά των νέων, για τα κοινά. Η αδιαφορία αυτή συνδέεται με την απογοήτευσή τους από τη γενικότερη κρίση της πολιτικής και την έντονη αναξιοπιστία των πολιτικών, με την αίσθηση πως η όποια συμμετοχή τους επηρεάζει ελάχιστα ή καθόλου τις εξελίξεις, με τη γενικότερη κρίση της τυπικής και απονευρωμένης αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας, που εξάντλησε, προ πολλού, τα όποια περιθώριά της και είναι ανάγκη να μετεξελιχτεί σε ουσιαστική δημοκρατία .

Τούτο μπορεί να επιτευχθεί μόνο με τη συμμετοχή των πολιτών στα κοινά, ελαχιστοποιώντας τους κινδύνους που «μάχονται» να αλλοτριώσουν την πραγματική έννοια της δημοκρατίας κι έτσι ο λαός να αναδειχθεί πραγματικά κυρίαρχος στον τόπο του. Οι γενικές εκλογές δεν πρέπει να λειτουργούν σαν υποκατάστατο, αλλά ως κορύφωση των συμμετοχικών διαδικασιών, που αποθεώνουν την αληθινή δημοκρατία.

Ένας συνδυασμός αντιπροσωπευτικών θεσμών και θεσμών άμεσης δημοκρατίας με επιστέγασμα την καθολική ψηφοφορία, μπορούν να εξασφαλίσουν τη λειτουργική και ουσιαστική συμμετοχή στα κοινά και, διαμέσου αυτής, τη λαϊκή κυριαρχία και δημοκρατία.

Λαοκράτης Βάσης

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου σε 120 περίπου λέξεις.

(Μονάδες 25)

B1. Να σημειώσετε αν οι παρακάτω προτάσεις είναι σωστές (Σ) ή λάθος (Λ).

1. Το δημοκρατικό δίκαιο στηρίζεται στην «κατ' αξίαν» ισότητα.
2. Η μη άσκηση του δικαιώματος της συμμετοχής ισοδυναμεί με παρασιτική αχραιοσύνη.
3. Η δημοκρατία είναι μία διαρκής κατάκτηση σε μια εξελισσόμενη κοινωνική πραγματικότητα.
4. Η αδιαφορία των πολιτών, ειδικά των νέων, για τα κοινά συνδέεται με την απογοήτευσή τους από τη γενικότερη κρίση της πολιτικής.
5. Η συμμετοχή των πολιτών στα κοινά, ελαχιστοποιεί τους κινδύνους που «μάχονται» να αλλοτριώσουν την πραγματική έννοια της δημοκρατίας.

(Μονάδες 10)

B2. Να βρείτε τον τρόπο και τα μέσα πειθούς της πρώτης παραγράφου.

(Μονάδες 5)

B3. Στο απόσπασμα που σας δίνεται να βρείτε το επιχείρημα (προκείμενες και συμπέρασμα) και να το αξιολογήσετε: «Η συμμετοχή του πολίτη στα κοινά είναι και δικαίωμα και υποχρέωσή του. Η μη άσκηση του δικαιώματος της συμμετοχής ισοδυναμεί με αυτοαχρήστευσή του, ως πολίτη, ενώ η μετάθεση του φορτίου της συμμετοχής στους άλλους σημαίνει παρασιτική αχραιοσύνη. Η ουσιαστική συμμετοχή του πολίτη είναι λειτουργική προϋπόθεση της λαϊκής κυριαρχίας, άρα και της ίδιας της δημοκρατίας»

(Μονάδες 5)

B4. Να εξηγήσετε τη χρήση των σημείων στίξης (εισαγωγικά, παρένθεση, διπλή παύλα) στις παρακάτω περιπτώσεις:

- 1^η παράγραφος «Κέκληται...οικείν»,
- 2^η παράγραφος (κοινοβούλιο, αντιπροσωπευτικοί θεσμοί),
- 3^η παράγραφος -κυρίως-

(Μονάδες 3)

B5. Να γράψετε ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: **εύποροι, πέρασμα, υποχρέωση, διαρκής, παγκόσμιο, αμοραλισμού.**

(Μονάδες 6)

B6. Να γράψετε ένα αντώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: **δίκαιο, φτωχοί, άμεση, εγγενείς, αντιθέσεων, συμμετοχή.**

(Μονάδες 6)

Γ. Στη σύγχρονη εποχή παρατηρείται έντονα το φαινόμενο της αποχής – αδιαφορίας των νέων για τα κοινά. Σε ημερίδα του σχολείου σας με θέμα τη Δημοκρατία παρουσιάζετε τα οφέλη της Δημοκρατίας και τις προϋποθέσεις για την ορθή λειτουργία του πολιτεύματος. (500-600 λέξεις).

(Μονάδες 40)

Ευχόμαστε Επιτυχία!